

arallegim**ELS LLIBRES
I LES COSES****IGNASI
ARAGAY****El superhome
poètic**

Lassagista i filòsof Ralph Waldo Emerson (Boston, 1803 - Concord, 1882) és el romàntic nord-americà per excel·lència. Segons Miquel Àngel Llauger, “ànima bessona” del pacifista Henry David Thoreau. Apòstol de la natura i de l’individualisme, Emerson va influir en Joan Maragall a través d’*El poeta*, que ara tenim traduït al català per Llauger en un volum que també inclou un altre títol clau de l’autor, *La confiança en un mateix*, en aquest cas en traducció del 1904 del polifacètic Cebrià de Montoliu, urbanista, advocat i escriptor, també traductor al català de John Ruskin. L’edició conjunta d’aquests dos assajos breus ens arriba de la mà de l’editorial mallorquina Ensiola.

“No ha creat Déu les coses belles sinó que la bellesa és la creadora de l’Univers”. Aquesta és la cita d’Emerson que Maragall va fer seva el 1903 en el famós *Elogi de la paraula*, discurs llegit en ser elegit president de l’Ateneu Barcelonès. Per a Emerson, el poeta és una mena de superhome espiritual (de fet, té un altre assaig en què formula el concepte de superànima). Diu: “El poeta es troba aïllat entre els seus contemporanis, per la veritat i per l’art, però amb aquest consol en la seva recerca: que la veritat i l’art arrossegaran tots els homes, més prest o més tard”. A l’amor a la veritat i a la bellesa hi suma l’amor al bé (“tot en la naturalesa esdevé una potència moral”). La paraula poètica és el mit-

GETTY

jà: la bellesa de les coses “esdevé una bellesa nova, una bellesa més alta, quan és expressada”.

El poeta, segueix Emerson, és qui s’adona del pensament que hi ha rere els símbols, rere les paraules (“l’error de la religió consisteix a fer el símbol massa rígid i sòlid, i això al final no és altra cosa que un ús abusiu de la facultat de la llengua”). La poesia és diferent. Emerson veu el poeta com un autèntic creador de llenguatge, que dona nom a les coses i als actes. Després, amb el temps, quan els mots es consoliden, la llengua passa a ser “poesia fòssil”.

Com accedir a la condició de poeta? Deixant-se seduir per la natura, alliberant l’intel·lecte “amb un punt de salvatge”. D’aquí que concebi els poetes com “els déus que ens alliberen”. Perquè són lliures i ens fan lliures. Defensor de la individualitat creadora (d’això va el primer assaig del volum, text fun-

dacional d’un dels pilars de la societat nord-americana: la fe en l’individu), Emerson ens adverteix: “Cada pensament és també una presó, cada cel [cada religió] és també una presó. Per això estimem el poeta i l’inventor, tots els que d’alguna manera, sigui amb una oda o amb una acció, amb el seu atractiu o el seu capteniment, ens han lliurat un pensament nou”.

Precisament a això va consagrar la vida. La carrera religiosa li va durar poc. Va deixar aviat la trona protestant per convertir-se en un pensador independent, dedicat a l’estudi i la reflexió, i a la cura del seu jardí des del poblet rural de Concord, on va fundar el Club Transcendentalista Nord-americà, bressol de l’idealisme i l’individualisme nord-americans i d’on van sortir autors com Margaret Fuller, Nathaniel Hawthorne, l’esmentat Thoreau, Theodor Parker o Walt Whitman. ♦♦

ELS MÉS VENUTS**CATALÀ****FICCIÓ**

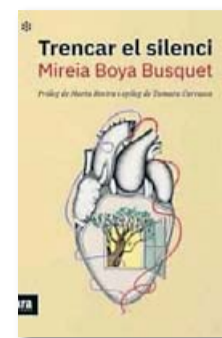
[1] Canto jo i la muntanya balla
IRENE SOLÀ / Anagrama
400 pàgines i 22,50 € **2/40**

[2] Gent normal
SALLY ROONEY
Periscopi
304 pàgines i 19,90 € **-/19**

[3] Ignor
MANUEL BAIXAULI
Periscopi
256 pàgines i 18 € **1/4**

[4] Guillem
NÚRIA CADENES
Amsterdam
184 pàgines i 17,90 € **-/2**

[5] Ca la Wenling
GEMMA RUIZ PALÀ
Proa
256 pàgines i 20 € **-/1**

NO-FICCIÓ

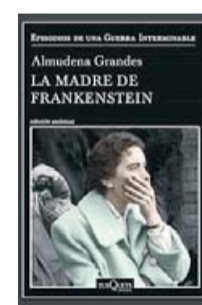
[1] Trencar el silenci
MIREIA BOYA
Ara Llibres
192 pàgines i 17,90 € **2/3**

[2] Un dels nostres
TONI CRUANYES
Pòrtic
232 pàgines i 17,90 € **1/4**

[3] Tota la veritat
DIVERSOS AUTORS
Ara Llibres
346 pàgines i 19,90 € **3/16**

[4] Un poble traït
PAUL PRESTON
Editorial Base
768 pàgines i 28,90 € **7/10**

[5] Persistim
GEMMA AGUILERA
Columna
256 pàgines i 15,90 € **-/12**

CASTELLÀ**FICCIÓ**

[1] La madre de Frankenstein
ALMUDENA GRANDES / Tusquets
560 pàgines i 22,90 € **-/1**

[2] Lectura fácil
CRISTINA MORALES
Anagrama
424 pàgines i 19,90 € **2/62**

[3] Terra Alta
JAVIER CERCAS
Planeta
384 pàgines i 21,90 € **3/14**

[4] La cara norte del corazón
DOLORES REDONDO / Destino
688 pàgines i 22,90 € **6/24**

[5] 1793
NIKLAS NATT OCH DAG
Salamandra
432 pàgines i 20 € **1/4**

NO-FICCIÓ

[1] En el tsunami catalán
SANTIAGO TARÍN
Galaxia Gutenberg
384 pàgines i 21,50 € **-/1**

[2] Gran historia visual de la filosofía
MASATO TANAKA / Blackie Books
360 pàgines i 21,50 € **1/3**

[3] Si puede, no vaya al médico
ANTONIO SITGES-SERRA / Debate
320 pàgines i 18,90 € **2/4**

[4] Un cinéfilo en el Vaticano
ROMÁN GUBERN / Anagrama
128 pàgines i 9,90 € **-/4**

[5] El infinito en un junco
IRENE VALLEJO
Siruela
448 pàgines i 24,95 € **6/9**

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes al mercat

**UN TAST
DE CATALÀ****ALBERT PLA
NUALART****Al Madrid, ¿Messi se li
ennuega o se li entravessa?**

Un verb habitual en el periodisme esportiu (però també utilitzat en molts altres àmbits) és el que expressa que alguna cosa –que pot ser una estratègia, un terreny de joc, un rival concret, etc.– provoca que un equip o un jugador no jugui bé i acabi perdent. S’acostumava a dir que allò, fos el que fos, se li entravessava, però d’un temps ençà també llegeixo en algun mitjà que se li ennuega: “La teranyina de Pesic se li ennuega al Madrid”. Què està provocant aquest nou ús?

Els verbs *entravessar-se* i *ennuegar-se* són prou propers perquè semblin intercanviables en molts contextos, però, de fet, tenen una relació causa-efecte. Ens ennueguem quan alguna cosa –que poden ser mucositats, aliments, emocions, etc.– se’ns entravessa a la gola i ens fa difícil

parlar o empassar. Podem dir, per exemple, que ens hem ennuegat perquè se’ns ha entravessat una espina. *Ennuegar* ve de fer-se un nus a la gola, mentre que *entravessar* ve de posar-se de través en un lloc estret –com la gola o una carretera–, de manera que es dificulta o s’impedeix que s’hi pugui passar. Un camió que talla el trànsit, doncs, s’entravessa o queda entravessat. Observem que, amb aquest sentit, no són bons ni *travessar*, que té un altre sentit –el de passar d’una banda a l’altra (un ús

que caldria revitalitzar en detriment de *creuar*)–, ni *atravessar*, que no existeix en llengua estàndard.

En castellà tenen *atravesarse* i *atragantarse*, i tant les coses com les persones se’ls poden *atravesar* o *atragantar*. A nosaltres una cosa –per exemple, una feina– o una persona se’ns pot *entravessar* però no se’ns pot *ennuegar*. En canvi, sí que podem dir que ens *ennuega* quan ens molesta o ens atipa: “És un home que m’ennuega: només sap explicar proeses esportives”. Si ens *ennuega* se’ns pot acabar *entravessant* fins al punt de no poder-lo tragar. Però sobre aquest *tragar* hi ha dissensió entre el DIEC2 i el GDLC. El segon l’accepta, mentre que el primer només accepta *dragar*: “No el drago”. Ara, si voleu que us draguin, val més que digueu “No el puc sofrir” o “No el suport”. ♦♦

**ENS ENNUEGUEM
QUAN ALGUNA COSA
SE’NS ENTRAVESSA A LA
GOLA I ENS FA DIFÍCIL
PARLAR O EMPASSAR**